

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 6.Pf.20.417/2023/9.

A felperesek:

I. r. felperes

(I.r. felperes címe)

II. r. felperes II. rendű

(I.r. felperes címe)

kk. III.r. felperes III. rendű

(I.r. felperes címe)

IV.r.felperes IV. rendű

(IV.r.felperes címe)

V.r. felperes

(IV.r.felperes címe)

VI.r.felperes VI. rendű

(VI.r.felperes címe)

A felperesek képviselője:

Mizik Ügyvédi Iroda,

eljáró ügyvéd: dr. Mizik Andrea

(ügyvéd címe)

Az alperesek:

I.r. alperes I. rendű

(I.r. alperes címe)

IV. alperes,
Szolgáltató és Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság IV. rendű

(IV.r. alperes címe)

Az alperesek képviselője:

dr. Varga Endre Tibor ügyvéd az I. rendű alperes képviseletében

(ügyvéd címe)

dr. Nyíri Erzsébet ügyvéd a IV. rendű alperes képviseletében

(ügyvéd címe fszt. 3.)

A per tárgya: kártérítés

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

28.P.21.367/2021/64. számú, a 68. számú végzéssel kijavított ítélet

A fellebbezést benyújtó fél: I. rendű felperes (66. sorszám alatt)

Részítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezései közül az I. rendű felperes keresetvesztés iránti keresetét elutasító, továbbá az illetékre és perköltségre vonatkozó rendelkezéseket hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot ebben a keretben a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítja.

Ezt meghaladóan az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatja, és az I. rendű felperes javára az I. és a IV. rendű alperesek egyetemleges marasztalását 44.530.195 (negyvennégy millió-ötszázharmincezer-százkilencvenöt) forintról 112.655.905 (száztizenkét millió-hatszázötvenötezer-kilencszázöt) forintra, az elsőfokú ítéletben meghatározott rész-összegek közül a 1.436.817 (egymillió-négyszázharminchatezer-nyolcszázötvenöt) forintot 6.231.817 (hatmillió-kétszázharmincegyezer-nyolcszázötvenöt) forintra, a 19.750.800 (tizenkilencmillió-hétszázötvenezer-nyolcszáz) forintot 21.834.800 (huszonegy millió-nyolcszázharmincnégyezer-nyolcszáz) forintra, a 2023. április 5-től fizetendő járadék összegét 464.800 (négy százhatvannégyezer-nyolcszáz) forintról 484.800 (négy száznyolcvannégyezer-nyolcszáz) forintra felemeli.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helyben hagyja.

Kötelezi az I. és a IV. rendű alpereseket, hogy 15 napon belül személyenként fizessenek meg az I. rendű felperesnek 25.400 (huszonötezer-négy száz) - 25.400 (huszonötezer-négy száz) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi az I. és a IV. rendű alpereseket, hogy e határozat jogerőre emelkedésétől számított 60 napon belül fizessenek meg az állami adó- és vámhatóság 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára javára egyenként 498.750 (négy százkilencvennyolcezer-hétszázötven) forint fellebbezési illetéket. Megállapítja, hogy további 427.500 (négy százhuszonhétézer-öt száz) forint fellebbezési illetéket az állam visel.

A hatályon kívül helyezett rendelkezések tekintetében az I. rendű felperes másodfokú perköltségét 54.610 (ötvennégyezer-hatszázötz) forintban, az I. és a IV. rendű alperesét külön-külön 127.000 (százhuszonhétezer) forintban, a feljegyzett fellebbezési illeték összegét 1.075.000 (egymillió-hetvenötezer) forintban állapítja meg.

A részítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] Az I. rendű felperes 2014. október 3-án motorkerékpár vezetőjeként szenvedett közlekedési balesetet. A II-VI. rendű felperesek az I. rendű felperes hozzátartozói.

[2] Az elsőfokú bíróság a 28.P.20.974/2020/24. szám alatt meghozott, a Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.872/2020/10. számú ítélete folytán jogerőre emelkedett rész- és közbenső ítéletével megállapította az I. és a IV. rendű alperes egyetemleges felelősségét a 2014. október 3-án a helyszínen az I. rendű felperes által elszenvedett közlekedési balesettel összefüggésben a felpereseknél keletkezett károkért és sérelmekért. A II. és az V. rendű alperesekkel szemben a keresetet elutasította. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a Pfv.III.20.049/2022/7. sorszámu közbenső ítéletével a jogerős rész- és közbenső ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott részét hatályában fenntartotta.

[3] A felperesek a végleges keresetük szerint az I. és a IV. rendű alperesek egyetemleges kötelezését kérték az I. rendű felperes részére 20.000.000 forint, a II. rendű felperes részére 8.000.000 forint, a III. rendű felperes részére 6.000.000 forint, a IV. és az V. rendű felperesek részére személyenként 3.500.000 forint, a VI. rendű felperes részére 1.000.000 forint sérelemdíj és ezek 2014. október 3. napjától a kifizetésig számított késedelmi kamata, az I. rendű felperes részére élelemfeljavítás címén 2.084.000 forint lejárt járadék, és annak 2019. január 3. napjától a kifizetésig járó késedelmi kamata, valamint 2023. április 1. napjától kezdődően havi 60.000 forint járadék; ápolás-gondozás címén 11.766.500 forint lejárt járadék, valamint 2019. január 3. napjától a kifizetésig késedelmi kamat, és 2023. április 1. napjától havi 263.250 forint járadék; háztartási, házkörüli kisegítő címén 5.418.000 forint lejárt járadék, annak 2019. január 3. napjától a kifizetésig számított késedelmi kamata, és 2023. április 1. napjától kezdődően havi 94.000 forint járadék; közlekedési és kísérő költsége címén 2.716.800 forint lejárt járadék, annak 2019. január 3. napjától a kifizetésig számított késedelmi kamata, valamint 2023. április 1. napjától kezdődően havi 66.470 forint járadék; beszerzett ingóságok költsége címén 150.000 forint, valamint ezen összeg 2015. június 3. napjától a kifizetésig számított késedelmi kamata; gyógyászati segédeszközök többletköltsége címén 508.238 forint tőke, 263.120 forint lejárt járadék, a tőkekövetelés után 2015. június 3. napjától, a lejárt járadék után 2019. január 3. napjától a kifizetésig késedelmi kamata, továbbá 2023. április 1. napjától kezdődően elsődlegesen havi 856.630 forint, másodlagosan 72

havonta 61.246.710 forint, valamint további havi 5.980 forint járadék; lakásvásárlás címén 11.500.000 forint, illetve lakás átalakítás címén 420.061 forint, valamint ezen összegek 2015. június 3. napjától a kifizetésig számított késedelmi kamata; motorkár címén 470.000 forint, és ennek 2014. október 3. napjától a kifizetésig számított késedelmi kamata; gépkocsi átalakítási és beszerzési költség címén 2.135.478 forint, valamint ezen összeg után 2023. március 25. napjától a kifizetésig késedelmi kamat, és 2023. április 1. napjától kezdődően 2026. november 10. napjáig havi 113.505 forint járadék; személyi edző költsége címén 737.100 forint lejárt járadék, annak 2022. március 1. napjától a kifizetésig számított késedelmi kamata, valamint 2023. április 1. napjától kezdődően havi 35.100 forint járadék; mosogatógép költsége címén 95.998 forint, valamint ezen összeg után 2015. június 3. napjától a kifizetésig késedelmi kamata; keresetveszteség és erőmegfeszítési járadék címén a 2021. december 31-ig lejárt 16.647.460 forint lejárt járadék, valamint annak 2019. január 3. napjától a kifizetésig számított késedelmi kamata; látogatási költség címén a II. rendű felperes részére 31.835 forint, a IV. rendű felperes részére 146.720 forint, az V. rendű felperes részére 146.720 forint, valamint ezen összegek után 2015. június 3. napjától a kifizetésig késedelmi kamat; magánbölcsőde költsége címén a II. rendű felperes részére 792.000 forint lejárt járadék, valamint ezen összeg után 2016. szeptember 1. napjától a kifizetésig késedelmi kamat megfizetésére.

[4] Az I. és a IV. rendű alperesek az ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték. Az élelemfeljavítás szükségességét vitatták. Álláspontjuk szerint a lakásvásárlás költsége nem minősül kárnak, figyelemmel arra, hogy a lakásvásárlási hitel törlesztőrészlete a baleset előtt fizetett albérleti költség összegét nem haladja meg, ezáltal az ok-okozati összefüggés hiányzik. Az alperesek állították, hogy a felperesek tulajdonába kerülő értékálló dolog megszerzése nem kár, a felperesek valamennyien élvezik a lakás előnyeit. A IV. rendű alperes arra is hivatkozott, hogy a munkáltatói, illetve otthonderemtési támogatás összegének megtérítésére nem köteles. Az I. és a IV. rendű alperesek szerint az I. rendű felperes jelen állapotához képest az aktív protézis nem indokolt, és a hivatali egyedi támogatása lehetőségének az ismerete nélkül annak költségéről egyébként sem hozható döntés. A IV. rendű alperes szerint a felperes protézis költségének megtérítése iránti követelése mindaddig idő előtti, amíg a protézis viseléséhez szükséges testsúlyt el nem éri. Kifejtette, hogy azért nem kötelezhető a protézis költségét pótló jövőben esedékessé váló járadék véghatáridő nélküli megfizetésére, mert nem ismert a járadékfizetési kötelezettség kezdő időpontja, a protézis ebben az időpontban érvényes ára. Az I. és a IV. rendű alperesek az I. rendű felperes keresetveszteségre alapított kártérítési követelését arra tekintettel vitatták, hogy az I. rendű felperes baleset utáni keresete meghaladja a baleset előtti, az erőmegfeszítés mértéke pedig nem lehet az azonos az össz-szervezeti egészségkárosodás mértékével.

[5] Az elsőfokú bíróság az ítéletével egyetemlegesen kötelezte az I. és a IV. rendű alpereseket az I. rendű felperes javára 44.530.195 forint és ebből 20.470.000 forint után 2014. október 3. napjától, 1.436.817 forint után 2015. június 3. napjától, 19.750.800 forint után 2019. január 3. napjától, 737.100 forint után 2022. március 1. napjától, 2.135.478 forint után 2023. március 25. napjától, a II. rendű felperes javára 8.823.835 forint és ebből 8.000.000 forint után 2014. október 3. napjától, 31.835 forint után 2015. június 3. napjától, 792.000 forint után 2016. szeptember 1. napjától, a IV. és az V. rendű felperesek javára fejenként 3.646.720 forint és ezek után 2015. június 3. napjától, a III. rendű felperes javára 6.000.000 forint, a VI. rendű felperes javára 1.000.000 forint és ezen összegek után 2014. október 3.

napjától a kifizetésig számított késedelemi kamat, továbbá az I. rendű felperes javára 2023. április 5. napjától kezdődően az I. rendű felperes élete végéig havi 464.800 forint, 2026. november 10. napjáig pedig további havi 113.505 forint járadék megfizetésére. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította, és az I. és a IV. rendű alpereseket egyetemlegesen kötelezte az egyetemleges jogosult I-VI. rendű felperesek javára 13.455.000 forint perköltség, valamint az állam javára 721.090 forint perköltség és 1.500.000 forint illeték megfizetésére.

[6] Az elsőfokú bíróság az ítéletének indokolásában megállapította, hogy az I. rendű felperes a balesetben koponyasérüléseket, tüdőzúzódást és kétoldali légmellel, továbbá olyan súlyos csonttöréseket szenvedett, amelyek miatt mindkét alsó végtagját amputálták.

[7] A bíróság megállapította, hogy a bérelt kétszintes ingatlanuk helyett az I. és a II. rendű felperesek 2015 júniusában egy földszinti, 65 m² alapterületű lakást vásároltak, és a mai napig abban élnek. A lakást a kerekesszékekkel történő közlekedés lehetővé tétele érdekében 419.461 forint költségen akadálymentesítették.

[8] Megállapította azt is, hogy az informatikus munkakörben dolgozó I. rendű felperes cég1 Zrt.-nél fennállt munkaviszonyát 2018. április végén közös megegyezéssel megszüntették. Az I. rendű felperes 2018. októberig munkanélküli volt, amely időszak alatt fogyatékosági ellátásban és egy havi munkanélküli segélyben részesült. Az I. rendű felperes 2018. november óta az cég2 Kft. alkalmazásában áll.

[9] Az I. rendű felperes jelenleg napi ötször étkezik, kisebb adatokat fogyaszt. A balesetet követően a felperesek 508.238 forintértékben vásároltak gyógyászati segédeszközöket az I. rendű felperes részére. Az I. rendű felperes kerekesszékekkel közlekedik, amelynek gumiját megközelítőleg fél évente cserélni kell.

[10] Az elsőfokú bíróság a felperesek sérelemdíj iránti keresetét teljes egészében megalapozottnak találta és az I. és a IV. rendű alpereseket az I. rendű felperes javára 15.000.000 forint, a II. rendű felperes javára 8.000.000 forint, a III. rendű felperes javára 6.000.000 forint, a IV. és az V. rendű felperesek javára fejenként 3.500.0000 forint, a VI. rendű felperes javára 1.000.000 forint megfizetésére kötelezte. Az I. rendű felperes sérelemdíj iránti követelését 20.000.000 forint erejéig ítélte alaposnak, és az I. rendű felperest megillető sérelemdíj összegében elszámolta az alperesek által ideiglenes intézkedés alapján megfizetett 5.000.000 forintot.

[11] Az elsőfokú bíróság az I. és a IV. rendű alpereseket a 2014. október 3. és 2023. március 31. között lejárt 11.616.000 forint ápolási-gondozási járadék és a középárányos időponttól, 2019. január 3-tól annak késedelmi kamata, valamint havi 263.250 forint jövőben esedékessé váló járadék, az ugyanebben az időszakban lejárt 5.418.000 forint háztartási és ház körüli kisegítő járadék, valamint havi 94.000 forint jövőben esedékessé váló járadék, a 2015.

április 11. és 2023. március 31. napja között lejárt 2.715.800 forint közlekedési és kísérő többletköltség járadék és középarányos időponttól, 2019. január 3. napjától annak késedelmi kamata, továbbá havi 66.470 forint jövőben esedékessé váló járadék megfizetésére kötelezte. Az I. és a IV. rendű alpereseket az I. rendű felperes ruhatárának átalakításával kapcsolatban felmerült 150.000 forint költségében, a II. rendű felperes javára 31.835 forint, a IV. és az V. rendű felperesek javára fejenként 146.720 forint látogatási költségben és mindezek 2015. június 3. napjától a kifizetésig számított késedelmi kamatában marasztalta.

[12] A bíróság az I. és a IV. rendű alpereseket 470.000 forint motorkerékpár kár és 2014. október 3-tól annak késedelmi kamata, 2.135.470 forint gépkocsi átalakítási és beszerzési költség, valamint ezután 2023. március 25. napjától késedelmi kamat, továbbá 2026. november 10-ig havi 113.505 forint jövőben esedékessé váló járadék megfizetésére kötelezte az I. rendű felperes állapotának megfelelő gépjármű lízingdíjából álló költsége megtérítése címén. Az I. és a IV. rendű alpereseket kötelezte a II. rendű felperes részére 792.000 forint magánbölcsőde költség és 2016. szeptember 1. napjától annak késedelmi kamata, az I. rendű felperes javára 737.100 forint személyi edző költség és 2022. március 1. napjától annak késedelmi kamata, és 2023. április 1. napjától havi 35.100 forint jövőben esedékessé váló járadék, továbbá a mosogatógép vásárlással felmerült 95.998 forint költség és annak 2015. június 3-tól számított késedelmi kamata megfizetésére is.

[13] Az elsőfokú bíróság az I. rendű felperes élelem-feljavításból eredő többletköltsége iránti keresetét nem találta megalapozottnak. A szakvélemény alapján megállapította, hogy a mozgásszegény életmódja miatt az I. rendű felperes számára ugyan javasolt a naponta ötszöri, kisebb volumenű étkezés, az ún. „mediterrán étrend” követése. Azt azonban a felperes nem bizonyította, hogy a jelenlegi étkezési szokásai mennyiben térnek el a baleset előttiétől, és mennyiben okoznak többletköltséget a baleset előttihez képest. A diétatípus drink fehérje turmix költsége felmerülésének a balesettel való okozati összefüggését sem látta bizonyítottnak. A bíróság álláspontja szerint a felperes a kár összege mellett a kár felmerülésének tényét sem bizonyította, ami kizárta az általános kártérítés szabályainak alkalmazását.

[14] Az elsőfokú bíróság a csatolt számlák és a perben beszerzett az orvosszakértői vélemény alapján az I. rendű felperes 16.993 forint kerekesszék, 8.610 forint protézis, 3.475 forint járóbot, 915 forint könyökmankó, 3.710 forint járókeret, 87.937 forint lábszár protézis, 386.598 forint csővázaz csípőízülettel ellátott protézis költsége megtérítése iránti keresetét, valamint a kerekesszéken szükséges gumicsere havi 5.980 forint költségének a megtérítése iránti követelést megalapozottnak találta, és az I. és a IV. rendű alpereseket az I. rendű felperes javára 771.358 forint, és ebből 508.238 forint után 2010. június 3-tól, 263.120 forint után 2019. január 3-tól késedelmi kamat, továbbá 2023 április 1. napjától havonta 5.980 forint járadék megfizetésére kötelezte. Kifejtette, hogy a károsultat a teljes kártérítés elvére figyelemmel olyan helyzetbe kell hozni, amely leginkább megközelíti a káreseményt megelőző állapotát. tanúl tanú vallomása és az orvosszakértői vélemény alapján megállapította, hogy az aktív protézis használatával az I. rendű felperes biztonságosan tudna közlekedni, helyváltoztatása, közlekedése dinamikusabbá és egyenletesebbé válhat. Az I. rendű felperes javára egyéb címenek megítélt összegek és az aktív protézis költsége között mutatkozó átfedésre tekintettel azonban utóbbi vonatkozásában a keresetet elutasította.

Rámutatott arra, hogy az I. rendű felperes a kártérítés összegével szabadon rendelkezik, így az egyéb címen megítélt összegeket választása szerint aktív protézis megvásárlására is felhasználhatja.

[15] A lakással kapcsolatos követelések közül a bíróság kizárólag a lakás átalakításával kapcsolatos, 419.461 forint költség megtérítése iránti keresetet találta megalapozottnak. Megállapította, hogy a káresemény és a lakásvásárlás közötti ok-okozati összefüggés ellenére a lakásvásárlás költsége nem jelentkezik az I. rendű felperes vagyonában kárként.

A

Kúria

Pfv.VIII.20.363/2019/7. számú határozatával egyezően ennek okát abban jelölte meg, hogy a készpénzvagyron befektetése folytán az ingatlanban keletkezett értéknövekedés az I. rendű felperes vagyonának a része maradt. A felperesek által a baleset idején fizetett havi 75.000 forint bérleti díjhoz képest jelenleg havonta 54.660 forint lakáshitelt törlesztenek, így a lakásvásárlás havi szinten sem jelent többletkiadást a számukra.

[16] A bíróság az I. rendű felperes keresetveszteség és erőmegfeszítési járadék iránti keresetét megalapozatlannak ítélte. Megállapította, hogy az I. rendű felperes káreset utáni jövedelme eléri, illetve meghaladja a káreset előtti jövedelmének összegét, így a jövedelempótló-járadék megítélésének ez a feltétele nem teljesül. Rámutatott arra, hogy az I. rendű felperes hivatkozásával ellentétben a 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:528. § (6) bekezdése szempontjából a 80% mértékű munkaképesség-csökkenés nem feleltethető meg a rendkívüli erőkifejtés mértékének. A Kúria Pfv.20.423/2016/4. számú ítéletében rögzítettek alapján kiemelte, hogy a károsult személyi adottságai és munkafeladatai alapján vizsgálható, hogy az elszenvedett sérülés készleti-e és ha igen, milyen mértékű rendkívüli munkateljesítmény kifejtésére. Megállapította továbbá, hogy a 2018. május és október közötti időszakra vonatkozó jövedelem-kiesés tekintetében az ok-okozati összefüggés nem áll fenn, figyelemmel arra, hogy az I. rendű felperes személyes előadása és a tanú2 tanúvallomása alapján az I. rendű felperes munkaviszonyának megszüntetéséhez a vezetőjével fennálló ellentétek miatt kialakult légkör vezetett. Utalt arra, hogy a felperes munkakeresési nehézségeit a sérelemdíj összegének meghatározása során értékelte.

[17] Az elsőfokú ítélettel szemben az I. rendű felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az ítélet részbeni megváltoztatását, és az élelemfeljavítási többletköltsége, a lakásvásárlási költsége, a gyógyászati segédeszköz költsége, továbbá a lejárt keresetveszteség és erőmegfeszítési járadék tekintetében az I. és a IV. rendű alperesek keresete szerinti marasztalását kérte.

[18] A fellebbezése szerint az elsőfokú bíróság a tényállást részben tévesen állapította meg, és abból helytelen jogi következtetéseket vont le, illetve a bizonyítékokat részben okszerűtlenül mérlegelte. Ítélete ezért sérti a Ptk. 6:522. §-át, a 6:528. §-át, és 6: 531. §-át, továbbá a rPp. 163. § (2)-(3) bekezdéseit és 206. § (1)-(3) bekezdéseit.

[19] Az I. rendű felperes az élelem-feljavítás költségének megtérítése iránti igénye tekintetében arra mutatott rá, hogy az állapotából adódóan a baleset óta nem képes sportolni, ami a baleset előtti életvitelével szemben az étkezésére való fokozott odafigyelést indokolja. A csípős, illetve magas zsírtartalmú ételek hasfájást és hasmenést okoznak neki, így a baleset óta több gyümölcsöt, zöldséget, sovány húst, halat, különösen lazacot fogyaszt. A 2022. január 14-én csatolt dietetikusi vélemény szerint a naponta többszöri kisebb étkezések, az ún. mediterrán étrend követése javasolt a számára, alacsony zsír, és magas rostbevitellel. Erre alapította a havi 20.000 forint járadék iránti igényét, amely az állapotának, valamint az elmúlt években bekövetkezett, köztudomású ételmisszer-áremelkedésnek és az inflációnak a tükrében nem eltűszott. Kiemelte, hogy a perben kirendelt szakértő a dietetikusi véleménynek megfelelően egyértelműen megállapította az átlagostól eltérő étrendre való rászorultságát. Álláspontja szerint a hozzátartozóinak a személyes előadása és a tanúvallomások a balesetét megelőzően általa követett étrend mellett az étkezésében bekövetkezett változásokat is megerősítették, a változások költségvonzatának tételes bizonyítása pedig az elvárhatóság határai között lehetetlen. Ahhoz ugyanis arra lenne szükség, hogy mindennap lejegyezze az elfogyasztott ételmisszereket, megőrizze az összes vásárlási számlát, és bizonyítsa, hogy a lejegyzett ételmisszereket ténylegesen el is fogyasztotta. Ez feltételezné a folyamatos készülését arra, hogy ételmezésének a megváltozásából kára keletkezik. Az I. rendű felperes kiemelte, hogy az élelemfeljavítási költségei megtérítését másodlagosan általános kártérítésként kérte, amelyre az ítélezési gyakorlat lehetőséget ad. 2023. március 31-én a jövőre nézve havi 60.000 forintra felemelte a járadék iránti igényét, amelynek ténybeli alapját az egészségi állapotának szinten tartása, illetve az aktív protézis viselése érdekében a „diétatípus mintaétrend” követésével kezdett fogyókúra képezte. Igazolta, hogy havi szinten átlag 42.760 forintot költ fehérjeporra, úgy, hogy a balesetet megelőzően nem voltak ilyen irányú kiadásai. Hivatkozott arra, hogy a „diétatípus mintaétrenddel” a dietetikus által meghatározott, és az orvosszakértő által is alátámasztott étrendet követi, a csatolt ortopédiai szakorvosi javaslattal pedig azt is bizonyította, hogy az életmódváltása és a fogyása a járóképeségének javulása, valamint aktivitásának visszaszerzése érdekében szükséges. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság azt sem értékelte, hogy a IV. rendű alperes elismerte a táppénzes időszakának a lejártáig a havi 20.000 forint élelem-feljavítási költségigényét.

[20] Az intelligens protézis költsége tekintetében az I. rendű felperes hivatkozott arra, hogy a 2022. augusztus 30-án kihallgatott tanú műszerész tanúvallomása alapján a szakértő az aktív protézis hat-, az ellenoldali protézis hároméves kihordási idejét igazolta. A szakértő szerint, ha ilyen protézist viselne, biztonságosabban tudna gépkocsit is vezetni, mert lassulás esetén nem fenyegetné a kormány és az ülés közé való becsúszásának a veszélye. Az aktív protézisre való rászorultságát az elsőfokú bíróság az ítéletében maga is megállapította a 2023. március 31-én csatolt ortopéd-traumatológiai rehabilitációs szakorvos igazolás alapján, és ugyanezen beadványához árajánlatokat is csatolt. Az I. rendű felperes hivatkozott arra, hogy a Fővárosi Ítéltábla Pf.20.167/2021/6. számú ítéletében kifejtettek szerint nincs feltétlenül szükség arra, hogy az ilyen jellegű költségeit megelőlegezze, elegendő, ha a költségek a káreseménnyel összefüggésben orvosszakértőileg indokoltak. Az I. rendű felperes hivatkozott arra, hogy a protézisekért havi 850.000 forint lízingdíj fizetését a jelen anyagi helyzete nem teszi lehetővé, arra csupán a járadék megítélése esetén a fogalmazóval kötött egyedi megállapodás alapján lesz képes. A felperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása ebben a tekintetben azért is téves, mert az I. és a IV. rendű alperesek egyáltalán nem hivatkoztak a más vagyoni kárigényei és az aktív protézis költsége iránti igénye közötti átfedésre, és azt sem az orvosszakértői bizonyítás eredménye, sem más bizonyíték nem támasztja alá. Szakértői eszközökkel az sem bizonyított, hogy az aktív

protézis milyen más vagyoni kárigényeit tenné részben vagy egészben indokolatlanná. Álláspontja szerint amennyiben bebizonyosodna, hogy az aktív protézis használata valóban olyan mértékű életminőség-javulást eredményez a számára, ami egyes járadékait részben vagy egészben indokolatlanná teszi, úgy az alperesek utóperben kérhetik a megítélt szolgáltatás mennyiségének vagy időtartamának a megváltoztatását. Megjegyezte az I. rendű felperes, hogy az elsőfokú bíróság által megítélt költségpótló járadékok együttes összege épp csak meghaladja az aktív protézis havi költségeinek 50%-át, így kizárt, hogy belőlük képes lenne fedezni a protézis költségeit.

[21] Az I. rendű felperes hivatkozott arra, hogy az orvosszakértő alátámasztotta a lakásvásárlásának indokoltságát és annak a balesettel való okozati összefüggését is, a lakásvásárlással felmerült költség összegét pedig az adásvételi szerződéssel igazolta. Az I. rendű felperes hangsúlyozta, hogy a baleset miatt kényszerültek arra, hogy a megtakarításaikat önerőként felhasználják. A lakás értékének az eltelt idő alatt bekövetkezett növekedése pedig közömbös, figyelemmel arra, hogy az ingatlan a saját és a családjának a lakhatására szolgál. Így is csak a lakásvásárlási költség CSOK-kal csökkentett összegének a felét érvényesíti, tekintettel arra, hogy a vásárlás óta nem kell lakbért fizetniük.

[22] A keresetvesztesség és az erőmegfeszítési járadék tekintetében az I. rendű felperes hivatkozott arra, hogy az orvosszakértői vélemény alapján az erőmegfeszítés ténye, illetve annak 80% mértéke is bizonyított, és a Ptk. 6:528. § (6) bekezdése értelmében a rendkívüli munkateljesítménnyel elért bér nem vehető figyelembe a keresetvesztesség számítása során. A balesete és a munkaviszonyának megszűnése közötti összefüggést tanú2 tanú azon vallomása támasztja alá, hogy a betegszabadsága alatt a helyét betöltő korábbi beosztottja és a közöttük kialakult pozíció vita következtében kényszerült távozni.

[23] Az I. és a IV. rendű alperesek a fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték.

[24] Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat helyesen értékelte, a fellebbezéssel támadott, a keresetet elutasító ítéleti rendelkezések megváltoztatására sem a lefolytatott bizonyítás eredménye, sem a fellebbezésben kifejtettek alapján nincs lehetőség. Fenntartották az érdemi ellenkérelmeikben írtakat. Hivatkoztak arra, hogy az I. rendű felperes nem bizonyította azt, hogy a baleset előtti ételmezési költsége a táppénz lejáratát után megemelkedett. Állították, hogy az áremelkedés valamennyi élelmiszerre érinti, ezért önmagában nem lehet járadékigény alapja. Érvelésük szerint a baleset bekövetkezése és diétatípus diéta között olyan távoli az ok-okozati összefüggés, hogy a Ptk. 6:521. §-a szerinti előreláthatósági korlátra figyelemmel az a kártérítési felelősség körében nem értékelhető. Az alperesek rámutattak arra, hogy a testsúlya miatt az I. rendű felperes jelenleg aktív protézis alkalmazására alkalmatlan. Ezért amennyiben az aktív protézis használatának az előfeltételei adottá válnak, a felperesnek kell majd utópert indítania. A lakásvásárlás tekintetében az alperesek osztották az elsőfokú bíróság azon álláspontját, hogy a korábbi albérlet helyett saját lakás vásárlásával a felperesnek kára nem keletkezett. Az önerő azért nem kár, mert ingatlan formájában az továbbra is a felperes tulajdonában maradt. A lakásvásárláshoz felvett kölcsön

havi törlesztőrészlete pedig alacsonyabb annál, mint amennyit albérleti díjként fizettek. Az alperesek álláspontja szerint az elsőfokú bíróság azt is helyesen állapította meg, hogy az I. rendű felperes munkaviszonyának a megszűnése és a baleset közötti ok-okozati összefüggés, valamint az erőmegfeszítés ténye és mértéke sem bizonyított, és ezek hiányában a felperes keresetveszteség iránti igénye alaptalan.

[25] Az elsőfokú ítéletnek a per főtárgya tekintetében a II-VI. rendű felperesekre vonatkozó, továbbá az I. rendű felperes javára a fellebbezéssel nem támadott marasztaló rendelkezései a rPp. 228. § (4) bekezdése értelmében első fokon jogerőre emelkedtek, ezért a rPp. 253. § (3) bekezdésében meghatározott korlátok között a Fővárosi Ítéltáblának az I. rendű felperes fellebbezésével érintett tételek vonatkozásában kellett felülbírálnia az elsőfokú ítéletet.

[26] Az I. rendű felperes fellebbezése részben megalapozott.

[27] Az élelemfeljavítás többletköltsége tekintetében a Fővárosi Ítéltábla annyiban egyetértett az elsőfokú bírósággal, hogy a felperes az ún. diétatípus fehérjepor vásárlásából eredő többletköltségének a megtérítését nem jogosult követelni. Ennek az oka az, hogy az orvosszakértő a korábban becsatolt dietetikusi javaslat alapján kizárólag a csökkentett zsír-, növelt rost-, vitamin és fehérjebevitel, inkább fehér (hal, szárnyas) húsok, változatos tejtermék, gyümölcs és zöldségbevitel, magas rosttartalmú, teljes kiőrlésű növényi élelmiszerek fogyasztásának az indokoltságát állapította meg. A felperes a szakvélemény előterjesztését követően terjesztette ki a keresetét a fehérje turmix költségének a megtérítésére, amely fogyasztásának a szükségességére nézve azonban a szakértő már nem nyilatkozott. Annak a megítélése, hogy a diétatípus fehérjepor fogyasztása indokolt-e az I. rendű felperes számára, továbbá, hogy a fehérjepor költségének a felmerülése és a baleset bekövetkezése között fennáll-e az ok-okozati összefüggés, orvosszakértői kérdés. A szakértői vélemény hiányát nem pótolja önmagában az, hogy a csatolt, 2023. március 27-én kelt egészségügyi intézményi ambuláns lap tartalmazta a magas aktivitású protézis igénylése érdekében az I. rendű felperes életmódváltására (fogyás, edzés, táplálkozás rendezése) vonatkozó szakorvosi javaslatot is.

[28] A Fővárosi Ítéltábla abban is egyetértett az elsőfokú bírósággal, hogy a károsultat ért vagyoni hátrányok kiküszöböléséhez szükséges költségek összegének a bizonyításához szükséges a baleset előtt és a baleset óta az ételmezésre fordított költségek vizsgálata [Ptk. 6:522. § (1) bekezdés c) pontja]. Az általános kártérítés megítélésének a Ptk. 6:531. §-a szerinti előfeltétele az, hogy a kár mértéke nem állapítható meg. Az elsőfokú bíróság helyesen utalt arra is, hogy a kár felmerülése és az összege tekintetében az I. rendű felperest terhelte a bizonyítás. Ugyanakkor nem volt figyelmen kívül hagyható, hogy az I. és a IV. rendű alperesek a 2021. október 18-án 21. és 22. szám alatt előterjesztett érdemi ellenkérelmeikben az I. rendű felperes által akkor még havi 20.000 forintban érvényesített járadék összegét egyáltalán nem, hanem csak annak a szükségességét tették – a szakértői bizonyítás eredményétől függően – vitássá, és a IV. rendű alperes a 2023. április 27-én benyújtott előkészítő iratában – a táppénz lejártáig – kifejezetten elfogadta a havi 20.000

forint élelemfeljavítási többletköltség felmerülését. Az orvosszakértő véleménye alapján az élelemfeljavítás költsége tekintetében időbeli korlát alkalmazásának a szükségessége nem merült fel, az elsőfokú bíróság 14. számú végzésében foglalt figyelmeztetését követően az I. és a IV. rendű alperesek összecszerűséggel kapcsolatos nyilatkozatai, illetve azok hiánya pedig lehetővé tették a rPp. 136/B. § (2)-(3) bekezdése és 163. § (2) bekezdése szerinti értékelésüket, és azok alapján az összecszerűségre vonatkozó további bizonyítás nélkül az alperesek marasztalását. Az I. rendű felperes ezért megalapozottan támadta az elsőfokú ítéletet az alperesek nyilatkozatának a figyelmen kívül hagyása miatt, és a Fővárosi Ítéltábla a 2023. március 31-ig lejárt 2.084.000 forint (19 x 20.000 forint) és 2023. április 1-jétől kezdődően véghatáridő nélkül havi 20.000 forint járadék megfizetésére kötelezte az I. és IV. rendű alpereseket.

[29] Az I. rendű felperes a lakásátalakítás mellett a lakásvásárlással felmerült költségének a megtérítését arra figyelemmel kérte, hogy az általuk lakott bérelt lakás akadálymentesítése nem volt megoldható. Az I. rendű felperes és a családja a balesetet megelőzően egy lift nélküli II. emeleti bérelt lakásban élt, amelyből egy földszinti lakásba való költözésüket a szakértő szerint az I. rendű felperes baleseti eredetű maradványállapota tette indokolttá. Az I. rendű felperes kényszerűségből vásárolt a megtakarított pénzéből lakást, az ezzel kapcsolatos költsége nem volt teljes egészében figyelmen kívül hagyható csak azért, mert a megvásárolt lakás részben az ő tulajdonába került. Azt azonban az alpereseknek a lényegét tekintve a Ptk. 6:522. § (3) bekezdésére alapuló érdemi védekezése alapján a Fővárosi Ítéltáblának értékelnie kellett, hogy a lakásvásárlás folytán az I. rendű felperes a bérleti díj fizetése alól mentesült, és a továbbiakban a bérleti díjnál alacsonyabb összegű lakásvásárlási kölcsönt kell törlesztenie. Másrészt értékelni kellett, hogy a lakás vételárát az I. rendű felperes részben olyan támogatások felhasználásával egyenlítette ki (munkáltatói, CSOK), amelyeket visszafizetnie nem kell. Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla kizárólag a felperesek által az adásvételi szerződés szerint fizetett 9.590.000 forint önrész felét (4.795.000 forint) tekintette az I. rendű felperest ért hátrány kiküszöböléséhez szükséges olyan költségnek, amelynek a megtérítését az I. rendű felperes a Ptk. 2:53. §-a és 6:522. § (1) bekezdés c) pontja alapján követelhetette. Az elsőfokú bíróság ítéletében hivatkozott kúriai döntés az ingatlanban eszközölt beruházások értéknövelő hatásának figyelembevételére vonatkozott, az abban kifejtettek nem indokolták az I. rendű felperes eltérő ténybeli alapokon nyugvó keresetének a teljes elutasítását.

[30] Az elsőfokú bíróság – tanúl tanúvallomása, a 2023. március 27-én kelt ambuláns lap tartalma, valamint az orvosszakértő véleménye alapján – helytállóan állapította meg, hogy az I. rendű felperes számára a keresetben megjelölt típusú, kétoldali aktív protézis használata indokolt, a felperes által 58. szám alatt becsatolt árajánlatok pedig a követelt 61.246.710 forint összecszerűségét is alátámasztották. Az elsőfokú bíróság mindezek ellenére a Ptk. 6:527. § (2) bekezdése alapján az alperesek marasztalására a felperes e költsége és egyéb járadék-igényei közötti átfedésekre tekintettel nem látott lehetőséget. A fellebbezésben és a fellebbezési ellenkérelmekben előadottakra figyelemmel a Fővárosi Ítéltáblának még abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy időelőtti-e az I. rendű felperes keresete az aktív protézis viseléséhez szükséges optimális testsúly elérését megelőzően, illetve, hogy fennállnak-e a költség járadékszerű megítélésének a feltételei.

[31] Az orvosszakértő véleménye szerint az intelligens aktív protézis mindkét oldalra történő bevezetése az I. rendű felperes életkörülményeinek exponenciális javulását eredményezheti. Önmagában ebből a szakértői megállapításból azonban még nem következik, hogy az I. rendű felperes egyes, járadékkal fedezett költségei a jövőben egyáltalán ne merülnek fel, illetve, hogy az aktív protézis kizárólag a megítélt más kártérítésekkel és sérelemdíjjal azonos körben kompenzálja az I. rendű felperest, és azt meghaladóan a teljes kártérítés Ptk. 6:522. § (1) bekezdésében meghatározott elvének érvényesülését szolgáló további funkciója nincs. Szakértői szempontból nem merült fel olyan ok, amely a felperes részéről az aktív protézis használatát objektíve kizárná, ezért a kívánt testsúlyának elérése időpontjára tekintet nélkül igényelheti az aktív protézis beszerzésének a költségét.

[32] Az I. rendű felperesnek csak előadása volt arra nézve, hogy nem egy összegben fogja kifizetni, hanem a szolgáltatóval kötött szerződés alapján lízingbe fogja venni a protéziseket, ezt az előadását azonban semmilyen konkrét bizonyítékkal nem támasztotta alá. A protézisek cseréjére ugyan 6, illetve 3 év elteltével bizonyosan szükség lesz, ami azonban a technika fejlődése és az I. rendű felperes állapotából adódó szükségleteinek a változása folytán bizonyosan nem a jelenlegivel megegyező protézisek beszerzését teszi majd indokolttá. Mivel bizonytalan, hogy az I. rendű felperes milyen állapotban lesz a protézisek kihordási idejének elteltét követően, és hogy ehhez képest – az akkori állapotára és szükségleteire figyelemmel – milyen protézisek alkalmazása lesz indokolt a számára, továbbá bizonytalan az I. rendű felperes állapotának és szükségleteinek a kielégítésére alkalmas protézisek beszerzésének a jövőbeli költsége is, a Fővárosi Ítéltábla a Ptk. 6:527. § (2) bekezdése alapján nem találta járadék formájában megítélhetőnek a protézisek költségét. Ez azonban a Ptk. 6:527. § (3) bekezdésére is figyelemmel nem jelentette akadályát annak, hogy az I. és a IV. rendű alpereseket a protézisek egyszeri beszerzési költségének, 61.246.710 forintnak a megfizetésére kötelezze.

[33] A Ptk. 6:528. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy akinek munkaképessége a károkozás folytán csökkent, akkor követelhet jövedelem-pótló járadékot, ha a káreset utáni jövedelme az azt megelőző időszak jövedelmét neki fel nem róható okból nem éri el.

[34] A Ptk. 6:528. § (6) bekezdése kimondja, hogy a jövedelemkiesés meghatározásánál nem vehető figyelembe az a jövedelem, amelyet a károsult munkaképességének csökkenése ellenére rendkívüli munkateljesítménnyel ér el.

[35] A törvény idézett rendelkezéseiből következően a jövedelempótló járadék megállapításához mindenekelőtt azt kell vizsgálni, hogy a károsult munkaképessége a baleset következtében csökkent-e, és emiatt a baleset után elért jövedelme a baleset előttinél kevesebb-e. Rendkívüli munkateljesítmény esetén ugyanakkor a járadék megállapításának abban az esetben is helye van, ha a károsult baleset utáni jövedelme ténylegesen eléri vagy meghaladja a baleset előtti jövedelmét, de a rendkívüli munkateljesítménnyel elért jövedelem figyelmen kívül hagyásával kimutatható a jövedelmének baleset utáni csökkenése. A Ptk. 6:528. § (6) bekezdése értelmében ugyanis nem tekinthető a károsult által elért jövedelemnek az a jövedelem, amire a károsult rendkívüli munkateljesítmény kifejtésével tesz szert.

[36] Az orvosszakértő véleménye szerint az I. rendű felperes össz-szervezeti egészségkárosodása 80 % mértékű. A szakértőnek a 34. és 35. szám alatt hozzá intézett kérdések alapján válaszolnia kellett volna arra is, hogy az I. rendű felperes részéről szükséges-e 80%-os erőtöbblet kifejtés a jelenlegi állapota alapján a munkájának az ellátásához. A szakértő a feltett kérdésre indokolt választ adott ugyan, de az a többleterő kifejtés mértékének a megjelölése nélkül csupán arra szorítkozott, hogy a felperes bár ülőmunkát végez, de ez a részéről más egészséges személyétől eltérően az erő különös megfeszítésével elért rendkívüli munkateljesítményt tesz indokolttá.

[37] Ez a szakértői válasz nem fogható fel a kérdésben foglalt 80 % mértékű rendkívüli munkateljesítmény megerősítéseként. A munkaképesség csökkenés, illetve a rendkívüli munkateljesítmény százalékos mértéke pedig – amint azt a felperes által hivatkozott Fővárosi Ítéltábla Polgári Kollégiumának 1/2011. (III. 28.) számú határozatával elfogadott kollégiumi véleménye is tartalmazza – általában nem esik egybe. Az ugyanis csak a betöltött munkakörével járó munkafeladatainak értékelése alapján határozható meg, hogy az egészséges emberekhez képest a felperes részéről azok ellátása mennyiben igényel többleterőfeszítést [BH2019. 14.]. Az elsőfokú bíróságnak észlelnie kellett volna, hogy a szakértő a feltett kérdést érdemben ténylegesen nem válaszolta meg, és a rPp. 182. § (3) bekezdése alapján – akár hivatalból is – el kellett volna rendelnie a szakvélemény kiegészítését. A rendkívüli munkateljesítmény szakértő által megállapított mértékétől függ ugyanis, hogy a baleset előtti szintet elérő jövedelme ellenére a felperesnek van-e olyan jövedelemvesztesége, amely jövedelempótló járadék alapjául szolgálhat. Az a körülmény, hogy az elsőfokú bíróság nem rendelte el a szakvélemény kiegészítését, a keresetveszteség megtérítése iránti kereseti kérelem vonatkozásában a bizonyítási eljárás kiegészítését, és ennek érdekében a rPp. 252. § (3) bekezdése alapján az elsőfokú ítélet keresetveszteség megtérítése iránti keresetet elutasító rendelkezésének a hatályon kívül helyezését teszi szükségessé.

[38] A fentiek értelmében a Fővárosi Ítéltábla további 2.084.000 forint lejárt élelemfeljavítási járadék és annak 2019. január 3-tól számított késedelmi kamata, 4.795.000 forint lakásvásárlási költség és annak 2015. június 3-tól számított késedelmi kamata, 61.246.710 forint protézis beszerzési költség, valamint havonta 20.000 forint élelemfeljavítási költséget pótló járadék megfizetésére kötelezte az I. és a IV. rendű alpereseket. Ennek következtében a marasztalásuk összegét 112.655.905 forintra, a rész-összegek közül a 1.436.817 forintot 4.795.000 forinttal, a 19.750.800 forintot 2.084.000 forinttal, a 464.800 forint járadék összegét 20.000 forinttal felemelte.

[39] A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla a rPp. 213. § (2) bekezdésének alkalmazásával részítéletet határozott, amellyel az elsőfokú ítélet keresetveszteség megtérítése iránti keresetet elutasító rendelkezését a rPp. 252. § (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, egyéb fellebbezett rendelkezéseit pedig a rPp. 253. § (2) bekezdése alapján részben, a rendelkező rész szerint megváltoztatta.

[40] A hatályon kívül helyezett rész tekintetében folytatódó eljárásban az elsőfokú bíróságnak el kell rendelnie az orvosszakértői vélemény kiegészítését, és fel kell hívnia a szakértőt annak megjelölésére, hogy az I. rendű felperes a betöltött munkaköréből adódó feladatait pontosan milyen mértékben végzi ereje megfeszítésével, rendkívüli munkateljesítménnyel. Az elsőfokú bíróság az I. rendű felperes Ptk. 6:528. § (1) és (6) bekezdése alapján érvényesített kártérítési igényéről a szakvélemény kiegészítését követően hozhat megalapozott döntést.

[41] Az elsőfokú ítélet érdemben felülbírált rendelkezései tekintetében az I. rendű felperes mintegy 70 %-ban lett pernyertes. A Fővárosi Ítéltábla ezért a rPp. 81. § (2) bekezdése alapján ilyen arányban kötelezte az I. és a IV. rendű alpereseket az I. rendű felperes ügyvédi megbízás alapján felszámított 100.000 forint és áfa összegű ügyvédi munkadíjából az érdemben elbírált részekhez igazodó másodfokú perköltség fizetésére. Az érdemben felülbírált rendelkezések után számított fellebbezési illeték megfizetésére az I. és a IV. rendű alpereseket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján kötelezte, míg az I. rendű felperest a rendelet 15. § (1) bekezdésének alkalmazásával mentesítette a fellebbezési illeték rá eső részének a megfizetése alól.

[42] A Fővárosi Ítéltábla tájékoztatja az I. és a IV. rendű alpereseket, hogy a fellebbezési illeték fizetése jelen határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon esedékes a 2022. évi XLV. törvénnyel módosított 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 78. § (4) bekezdése szerint. Azt az állami adó- és vámhatóság 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára külön felhívás bevárása nélkül kell megfizetnie, az illeték megfizetése során a közleményben fel kell tüntetni az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát [30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése].

[43] A Fővárosi Ítéltábla ítélet elleni fellebbezés eredményeként hozott részítéletet, ezért a 4/2009. (XII. 14.) PK véleményben kifejtettek alapján a Pp. 252. § (4) bekezdésének alkalmazásával az I. rendű felperesnek, valamint az I. és IV. rendű alpereseknek a hatályon kívül helyezett rész után számított fellebbezési eljárásban felmerült áfát tartalmazó ügyvédi munkadíjából álló másodfokú perköltségét csupán megállapította, annak viseléséről az elsőfokú bíróságnak kell majd határoznia.

Budapest, 2023. november 21.

Dr. Lente Sándor s.k.

a tanács elnöke

Dr. Csóka István s.k.

előadó bíró

Dr. Virág Csaba s.k.

bíró